

Po stopách historie

Zelný trh je od svého vzniku ve 13. století jedním z nejdůležitějších center města. Spolu s Rybným trhem (Dominikánské náměstí) a Dolním trhem (náměstí Svobody) tvořil trojici tržišť, kolem nichž postupně rostlo nové město a na nichž se rozvíjel společenský a ekonomický život jeho obyvatel.

Název náměstí se během staletí několikrát změnil. Listina z 26. června 1293, která vymezovala hranice mezi petrskou a jakubskou farností, o něm hovoří jako o Starém tržišti, což je možná nejstarší jméno Zelného trhu. Později se mu říkalo Horní trh, snad pro jeho polohu na svahu kopce pod Petrovem. Jeho součástí byly také Drůbeží trh, Hrnčířský trh a Vetešnický trh. Trhem procházela spojnice mezi městskými branami Brněnskou (na Šilingrově náměstí) a Židovskou (v ústí Masarykovy ulice).

V 15. století dostalo náměstí svůj dnešní název **Zelný trh**.

Další názvy Zelného trhu:

- 1848 *Verbüderungsplatz (náměstí Sbratření)*
- 1850 *Zelný trh*
- 1915 *Kaiser-Wilhelm-Platz (náměstí císaře Viléma)*
- 1918 *Zelný trh*
- 1939 *Krautmarkt*
- 1948 *náměstí 25. února*
- 1990 *Zelný trh*

Zelný trh nebyl v historii pouze tržištěm, ale i místem veřejného trestání provinilců. Vykonávaly se zde popravy a v dolní části náměstí stával i pranýř a železná klec bláznů.

Už od středověku patřilo tržiště k prestižním stavebním parcelám. Nejprve zde stály měšťanské domy, později honosné šlechtické paláce. Nejvýstavnější z nich je Dietrichsteinský palác (Moravské zemské muzeum). V době baroka ozdobily náměstí sousoší svaté Trojice v horní části náměstí a kašna Parnas postavená v letech 1690-95 podle projektu Jana Bernarda Fischera z Erlachu. Spojením čtyř starobylých gotických a renesančních domů vznikl v 17. století v horní části náměstí Malý Špalíček. Na začátku 20. století vyrostla v dolní části impozantní budova Cyrilometodějské záložny (později právnická fakulta) a v roce 1950 přibyla budova tržnice (Dům potravin).

Před několika lety byly rekonstruovány Dům pánů z Fanalu (Divadlo Husa na provázku) a Reduta, jedna z nestarších divadelních budov na Moravě. Pochází z roku 1605 a už v první polovině 18. století se v ní hrávalo divadlo a provozovaly koncerty.

Svoji tradiční funkci si Zelný trh zachoval po celá staletí. Jeho nejslavnější léta jsou sice spjata s věhlasnými výřečnými líšňáčkami, jejichž hlášky žijí dodnes v lidové slovesnosti, význam nejdůležitějšího brněnského tržiště však nepoklesne ani po úpravách, které ho v nejbližší době čekají.

